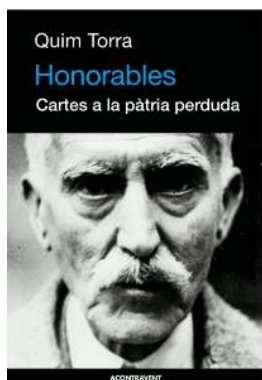

Honorables, Quim Torra

En general, quan hom escriu allò que li plau, deixant-se menar pel que li demana el cor, amb absoluta llibertat, s'acostuma a notar. Amb major raó encara si ho fa amb l'abrandament i la convicció que habitualment acompanyen aquesta mena d'obres: poques coses hi ha al món més encomanadisses que la passió, sobretot quan s'alia amb la seguretat i la sinceritat.

Honorables. Cartes a la pàtria perduda, de Quim Torra ([A Contravent](#), Barcelona, 2011) és un d'aquests rars llibres, redactat, a més a més, amb una encertada mescla de rigor i d'honestedat intel·lectual –i personal. Mitjançant unes teòriques cartes de caràcter entre ucrònic, contemporani i atemporal, l'escriptor i editor blanenc ens ofereix el seu particular i inflammat homenatge a vint dels protagonistes del magne somni balafiat de la República catalana.

Homenatge que és, ensems, una detallada biografia de cadascun d'aquests personatges. Alguns d'ells cèlebres i reconeguts –tot i que, per desgràcia mal coneguts o convertits sovint en una estrafeta caricatura d'ells mateixos que els converteix gairebé en irreconeixibles–, d'altres pràcticament salvats per ell de la injustícia implacable i immisericord de l'oblit. Entre els primers, Carrasco i Formiguera, Ferran Soldevila, Prat de la Riba, Trueta, Rovira i Virgili...; entre els segons, Rafael Patxot, Just Cabot i, principalment, Trias i Peitx.

Amb una prosa pulcra, fluida i acuradíssima –amb tocs lírics de gran volada sàviament i justa disseminats–, d'agradosa aroma planiana, Torra ens presenta els seus particulars *homenots*. *Homenots* que bateja com a *honorables* no tan sols per la seva alta dignitat professional i humana, sinó per la gran estimació que els professa i, sobretot, per a emfatitzar el colossal honor que els devem: haver-nos fet el que som –i el que podríem haver estat. “*Si no els recordem, que ens queda? Si no els honorem, què podem deixar als nostres fills? Si volem existir com a poble, com podem no tenir-los presents?*”, (p. 91).

Ens els presenta alliberant-nos dels tòpics habituals, fàcils i mandrosos, reiteratius i sovint mancats de base fàctica, que manta vegades transformen el gènere biogràfic en una simple rutina o reescriptura mecànica d'allò que en diuen les enciclopèdies. Tòpics que són tan grats i útils a la fauna política nostrada convencional: els que s'autoanomenen nacionalistes i vénen el país cada dos per tres per un plat de mongetes (aprofitats), i els que sacrifiquen l'ànima nostra per un progressisme de postal noucentista insostenible (caragirats).

En certa manera, vesteix –i basteix– en paraules la imatge pictòrica que ens llegaren alguns dels retrats del gran mestre Ramon Casas. I ho assoleix atorgant-los vida i expressió mitjançant textos dels propis prohoms o els dels seus contemporanis, tot trinxant amb la seva coratjosa reelaboració biogràfica “*un passat confús i dèbilment explicat, de consistència blana, de mites de fang i de tèrboles llegendes*”, amb l'objectiu de donar continuïtat a la consigna soldeviliana de “*Fer de Catalunya un país normal*», p. 25.

Perquè si quelcom resta patent amb aquesta obra de redescoberta i reivindicació nacional de Torra –que fa la impressió que ha suposat per a ell el compliment d'una crida o deure moral interior indefugible (“*crec que així compleixo més un alt deure*”, p. 103), una catarsi o alliberament personal i íntim– és la seva voluntat d'assolir dues finalitats paral·leles que es complementen i reforcen recíprocament.

En primer lloc, contribuir a resoldre “*el gran problema d'un escriptor arrelat al país (...) : la lluita contra l'oblit*”, (p. 59). En segon, que els seus lectors –i, per extensió, tots els catalans i catalanes– es puguin sentir orgullosos d'aquests honorables homenots que van ésser capaços de “*resistir les tempestes del pas del temps*” (p. 35), en un dels moments més tràgics i exigents de la nostra història, que acabà comportant “*l'èxode més devastador per a la nostra cultura (...) i per a la nostra ciència*”, (p.49).

Aquest tan magnífic com documentat llibre, amarat d'una pulsio nacional intensíssima, esperona una mena de nova renaixença de l'orgull català. D'aquest legítim orgull català, habitualment menystingut o negligit, tant per la majoria dels nostres propis compatriotes, que –confonent grandària amb altitud– sembla que se'n donin vergonya, com pels nostres colonitzadors, malaltissament convençuts que el seu ancestral provincianisme immobiliària és un símbol de cosmopolitisme.

La irredempta passió nacional de Torra, combinada amb la immensa estimació i respecte que sent pels seus *honorables*, atorguen al llibre un tast i aroma molt pròxim, càlid i entranyable, que acaba convertint aquestes grans figures del segle passat gairebé en familiars nostres. La qual

cosa no tan sols té sentit, sinó que esdevé natural, tan aviat com prenem consciència que, en realitat, tant ells com alguns altres que hi podríem afegir, no deixen d'ésser els avis de la Catalunya d'avui en dia. Entre d'altres raons, perquè la pàtria, com bé indica la seva arrel etimològica, ens la lleguen els pares –i les mares, indubtablement.

Aquestes *cartes a la pàtria perduda* –que ho podrien ésser, també, a la *màtria* perduda (si se'ns admet el neologisme), car és ella qui ens ha dat l'ésser i ens ha alletat amb la saba ancestral de la cultura nostra– són, per damunt de tot “udols” que ens criden amb el silenci de les paraules a recuperar-la i regenerar-la, a fi de transformar “la història bellíssima d'un fracàs” (p. 230) i d'un malson, en la d'un èxit, en el somni compartit de tants *Honorables*.

“La independència (...) per a mi (...) no és una fantasia, és una realitat plausible que es pot guanyar (...). Ara bé, perquè la partida comenci només hi ha una via: mantenir-se ferm en una exigència que no admet cap passa enrere”, (p. 157).

Si volguéssim trobar algun punt feble o mancança a aquestes *Cartes* seria, sens dubte, el fet que ni una sola de les figures *Honorables* escollides hagi estat una dona! Entenem que les *donasses* Frederica Montseny, Mercè Rodoreda, Anna Murià o Rosa Leveroni, per a esmentar-ne tan sols algunes, haurien pogut acompanyar un tal estol d'honorables homenots.

Això noi obstant, si creguéssim en llibres imprescindibles –concepte que és, en ell mateix, un oxímoron– diríem que aquest s'hi atansa força; atès que ni hi creiem, ni podem ni hi volem creure, no ho direm pas. Ho deixarem (si ens n'accepteu la gosadia) en altament recomanable. Sobretot per a tots aquells i aquelles que –tot emprant la tan escaient definició d'Antoni Rovira i Virgili– sentin cremar dins dels seus cors la flama espiritual de la consciència nacional catalana.

dijous 29 de desembre del mmxi

© Xavier Serrahima 2011
www.racodelaparaula.cat

Informació sobre els drets

